

Warszawa, 28 września 2022 r.

**MINISTERSTWO
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
SEKRETARZ STANU
Paweł Wdówik

BON-IV.070.72.2022.SJ

**Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 12 sierpnia 2022 roku (znak: III.7060.1037.2015.DS), proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień:

Reforma, której celem jest utworzenie jednolitego systemu orzecznictwa zakłada zasadniczą przebudowę dotychczasowych sześciu systemów orzeczniczych (rentowego – ZUS i KRUS, pozarentowego – zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, systemu orzekania dla celów edukacyjnych – poradnie pedagogiczno-psychologiczne oraz rentowego systemu służb mundurowych – MSWiA, MON). Prowadzone w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności prace analityczno-koncepcyjne doprowadziły do ustaleń, iż stworzenie ogólnokrajowego, kompleksowego systemu orzekania, skoncentrowanego w jednej instytucji orzeczniczej wymaga gruntownych zmian systemowych konsolidujących dotychczas funkcjonujące systemy orzecznicze, w tym jednoczesnej przebudowy całego systemu wsparcia zabezpieczenia społecznego, funkcjonującego przez ostatnie 20 lat (zmiana ponad 80 ustaw, wielu aktów wykonawczych i systemów informatycznych) oraz wiąże się z ogromnymi skutkami finansowymi dla Państwa.

Ze względu na złożoność materii podlegającej regulacji oraz skutki regulacji zaproponowano przeprowadzenie reformy w sposób etapowy, rekomendując wprowadzenie w I etapie reformy zmian najbardziej niezbędnych i oczekiwanych

społecznie. Przygotowywany aktualnie w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej projekt zmian do ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, ze zm.), stanowiący realizację I etapu reformy, przewiduje zmianę systemu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności realizowanego przez powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Zakłada się wdrożenie do systemu orzecznictwa o niepełnosprawności systemowych rozwiązań w zakresie ustalania w postępowaniu orzeczniczym trzech stopni trudności w samodzielnym funkcjonowaniu, zarówno w odniesieniu do osób w wieku do ukończenia 18 roku życia, jak i powyżej tego wieku. Kwalifikacja do jednego z trzech stopni trudności w samodzielnym funkcjonowaniu dokonana zostanie w oparciu o usystematyzowany schemat postępowania diagnostycznego opracowany oddzielnie dla osób w wieku do ukończenia 18 roku życia oraz dla osób w wieku powyżej 18 roku życia. Umożliwi to obiektywne porównanie stanów zdrowia i funkcjonowania osób orzekanych zaliczonych do odpowiedniego stopnia trudności w samodzielnym funkcjonowaniu. Przyjęte rozwiązania pozwolą na bardziej precyzyjne adresowanie istniejących aktualnie instrumentów wsparcia, a także na zabezpieczenie potrzeb osób z niepełnosprawnościami z zastosowaniem działań, które nie stanowią obecnie integralnego elementu rozwiązań systemowych. Do nowego systemu będą musiały zostać dostosowane przepisy odrębnych ustaw dotyczące systemu wsparcia, w szczególności regulacje dotyczące świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom. Nowym zasadom orzekania będą podlegały osoby ubiegające się o uzyskanie lub przedłużenie dotychczasowego statusu osoby z niepełnosprawnej. Osoby, które posiadają orzeczenie wydane na stałe będą mogły wystąpić o wydanie orzeczenia w sytuacji chęci skorzystania ze wsparcia powiązanego ze stopniami trudności w samodzielnym funkcjonowaniu.

II etap prac nad zmianami w systemie orzeczniczym zakłada podjęcie działań legislacyjnych mających na celu wprowadzenie nowego modelu orzekania opartego o dwa stopnie niepełnosprawności, opracowanie i wdrożenie nowych narzędzi do oceny stopni niepełnosprawności u dzieci i dorosłych dla każdego ze specjalistów orzekających według założeń nowego modelu oraz przygotowanie orzeczników (lekarzy, psychologów, pedagogów, doradców zawodowych, pracowników socjalnych).

III etap prac zakłada scalenie i ujednoczenie systemu orzecznictwa pozarentowego, rentowego oraz dla celów edukacyjnych w ramach jednego systemu orzekania wraz z utworzeniem nowej struktury organów orzekających. Pełna realizacja założeń tego etapu zależna będzie od oceny skutków regulacji, które weszły w życie w I i II etapie, bieżącej oceny funkcjonowania i potrzeb zmian w poszczególnych systemach, jak również od oceny skutków finansowych zmian.

Zaproponowane zmiany zostaną poddane konsultacjom społecznym gwarantującym, że przyjęte rozwiązania spotkają się z powszechną akceptacją, w szczególności osób, których będą dotyczyć. W zależności od przebiegu procesu legislacyjnego i wyników konsultacji społecznych wejście w życie ustawy zmieniającej ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przewidziane zostało na 1 stycznia 2024 roku.

Z wyrazami szacunku

Paweł Wdówik

Pełnomocnik Rządu

do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

*/-kwalifikowany podpis
elektroniczny-/*